

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister d.d. 21 november 2016 over mogelijk oneigenlijk gebruik van studiefinanciering in het mbo (Kamerstuk 24 724, nr. 161).

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

De adjunct-griffier van de commissie,
Arends

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het onderzoek dat is gedaan naar het oneigenlijk gebruik van studiefinanciering in het mbo¹. De leden hebben hierover nog enkele opmerkingen en vragen.

De belangrijkste conclusie uit de onderzoeken is dat de voornaamste redenen om nooit of bijna nooit les te volgen, niet te relateren zijn aan oneigenlijk gebruik van studiefinanciering. De leden zijn opgelucht dat het een kleine groep betreft, maar zijn het wel eens dat elk geval er echter één te veel is. De voornoemde leden waarderen de inspanning van de Minister om verzuim tegen te gaan en de oplossingen die daarvoor zijn aangedragen. Als het verzuimbeleid niet tot het gewenste resultaat leidt en een student mbo niveau 1-2 gedurende een aaneengesloten periode van acht weken heeft verzuimd, zal na melding bij DUO² de studiefinanciering worden stopgezet. De leden vragen ook of het stopzetten van de studenten-ov-kaart tot de mogelijkheden zou kunnen behoren. Daarnaast willen de eerder genoemde leden ook graag weten wat gedaan wordt tegen calculerende studenten die bijvoorbeeld acht weken lang, elke week één dag wel naar school komen om zo alsnog studiefinanciering te krijgen. Graag ontvangen zij een nadere toelichting hierop.

Uit het onderzoek van ResearchNed blijkt dat redenen voor verzuim onder andere een gebrek aan motivatie en een moeilijke thuissituatie zijn. De leden zouden graag van de Minister willen horen in hoeverre leerlingen hierin worden begeleid. Is deze begeleiding afdoende, zodat zij zich op hun gemak voelen?

Het onderzoek van ResearchNed is gebaseerd op de aanname dat oneigenlijk gebruik van studiefinanciering samengaat met veel verzuim. Het is mogelijk dat studenten alsnog aanwezig zijn op school, maar deze groep is niet meegenomen in het onderzoek. Heeft de Minister in andere onderzoeken wel rekening gehouden met deze groep? Graag ontvangen zij een verdere uitleg.

In het onderzoek van ResearchNed geeft 61% van de ondervraagde studenten aan dat er sprake is van calculerend gedrag in de zin dat studenten verschijnen om zich als aanwezig te laten registreren en vervolgens weer verdwijnen. De leden betreuren dat dit mogelijk is en zouden graag van de Minister willen weten hoe dit kan worden tegengegaan.

De leden van deze fractie begrijpen dat het moeilijk is om exacte aantallen en redenen te krijgen naar het oneigenlijk gebruik van studiefinanciering. Het onderzoek van ResearchNed benadrukt ook dat de resultaten als een indicatie moeten worden beschouwd. Het is dus van belang dat scholen een streng verzuimbeleid voeren en dit in goed overleg met RMC's³ doen. De leden gaan er vanuit dat de Minister en de Inspectie van het Onderwijs er streng op toezien dat dit ook daadwerkelijk gebeurt.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief en het bijbehorende onderzoek over signalen van mogelijk oneigenlijk gebruik van studiefinanciering in het mbo.

Allereerst zijn de leden tevreden dat uit het onderzoek blijkt dat de voornaamste redenen van mbo'ers die bijna of nooit lessen volgen, niet te relateren zijn aan oneigenlijk gebruik van studiefinanciering en dat het een zeer kleine groep mbo'ers betreft die gedurende een schooljaar meerdere keren van opleiding switcht en vervolgens zonder diploma uitstroomt.

¹ mbo: middelbaar beroepsonderwijs.

² DUO: Dienst Uitvoering Onderwijs.

³ RMC: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie.

Kan het kabinet toelichten op welke wijze zij de verzuimaanpak van de 18+ leeftijdsgroep door RMC-regio's en instellingen verder wil gaan verbreden en op welke wijze zij, naast het verspreiden van goede voorbeelden door de accountmanagers van het ministerie, instellingen kan bijstaan in het verlagen van voortijdig schoolverlaters van 18 jaar en ouder?

De leden lezen dat het om 0,04%⁴ (178 mbo'ers) van het totaal aantal studenten in het mbo gaat die switchen en zonder diploma uitgestroomd zijn. Gezien de kleine omvang van deze groep vragen de leden of het niet mogelijk was en is om een gerichter onderzoek uit te voeren en zodoende te achterhalen wat de echte reden van het switchen en uitval van deze 178 voormalige mbo'ers is. Tegelijk zijn de leden van mening dat het onderzoek belangrijke signalen afgeeft. De leden vinden het zorgwekkend dat uit het onderzoek blijkt dat 96% van de respondenten aangeeft dat onder andere een moeilijke thuissituatie een grote rol speelt bij de verklaring van veelvuldig verzuim. De leden vragen het kabinet op welke wijze de instellingen nog scherper kunnen letten op de beweegredenen van uitval en hierop passende ondersteuning kunnen aanbieden.

II Reactie van de Minister

⁴ studenten, die 18 jaar of ouder zijn en binnen bol niveau 1 of 2 vallen, uitgestroomd zonder diploma in 2015/2015 of het schooljaar erna (zie bijlage 1: Kwantitatieve analyse DUO).